

Dit document mag slechts op een stand-alone PC worden geïnstalleerd. Gebruik op een netwerk is alleen toestaan als een aanvullende licentieovereenkomst voor netwerkgebruik met NEN is afgesloten.
This document may only be used on a stand-alone PC. Use in a network is only permitted when a supplementary license agreement for us in a network with NEN has been concluded.

Nederlandse norm

NEN 5861

Milieu – Procedures voor
monsteroverdracht

Environment – Procedure for transfer of samples

ICS 13.030.01; 13 040 01; 13 060.01; 13.080.01

juli 1999

Voorbeeld
Preview

Beleidscommissie 390 "Milieu"

Auteursrecht voorbehouden. Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag zonder schriftelijke toestemming van het Nederlands Normalisatie-instituut niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, microfilm, opslag in computerbestanden of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op gehele of gedeeltelijke bewerking.

Het Nederlands Normalisatie-instituut is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor verveelvoudiging te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden, voor zover deze bevoegdheid niet is overgedragen c.q. rechtens toekomt aan de Stichting Reprorecht.

Hoewel bij deze uitgave de uiterste zorg is nagestreefd, kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. Het Nederlands Normalisatie-instituut en/of de leden van de commissies aanvaarden derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade, ontstaan door of verband houdende met toepassing van door het Nederlands Normalisatie-instituut gepubliceerde uitgaven.

© 1999 Nederlands Normalisatie-instituut
Kalfjeslaan 2, Postbus 5059, 2600 GB Delft,
Telefoon (015) 2 690 390, Fax (015) 2 690 190

N Nederlands
Normalisatie-instituut

Inleiding

Deze norm is opgesteld voor een zorgvuldige afhandeling van monsters, die na de monsterneming voor onderzoek van de samenstelling/eigenschappen naar een laboratorium worden vervoerd of voor opslag of andere doeleinden ter beschikking van derden worden gesteld. De norm beschrijft de procedures voor monsteroverdracht vanaf codering en verzegeling van het monster tot en met de ontvangst op het laboratorium of door derden. Afhankelijk van het onderzoekskader waarin de monsterneming plaatsvindt, beschrijft de norm de stappen binnen de monsteroverdracht die extra aandacht verdienen, of achterwege kunnen blijven.

In deze norm wordt achtereenvolgens beschreven het onderwerp en toepassingsgebied, de definities van gehanteerde begrippen, op welke wijze de genomen monsters moeten worden geïdentificeerd, wanneer zij moeten worden verzegeld, hoe de administratieve overdracht moet plaatsvinden, het vervoer en de ontvangst op het laboratorium of andere geadresseerden. In bijlage B is een controlelijst voor een monsteroverdrachtsformulier opgenomen.

Er zijn situaties waarin een traceerbare monsteroverdracht van groot belang is. Deze norm geeft een protocol waarmee aan deze voorwaarde wordt voldaan.

voorbeelden
Preview

1 Onderwerp en toepassingsgebied

Deze norm beschrijft de monsteroverdracht van monsters genomen in het kader van milieu-onderzoek. Monsteroverdracht is een schakel in het gehele traject van onderzoek naar de samenstelling of andere eigenschappen van een in beschouwing genomen hoeveelheid materie.

OPMERKING

Deze materie kan bijvoorbeeld een partij afvalstoffen of bouwstoffen of een deel van de bodem, lucht of (afval)water zijn.

In het onderzoekstraject, waarbij monsterneming een rol speelt, zijn drie fasen met de volgende stappen te onderscheiden:

- 1) **Monsterneming:**
 - planning en voorbereiding;
 - vastlegging van de monsternemingssituatie;
 - monsterneming;
 - verpakking en conservering;
- 2) **Monsteroverdracht:**
 - codering en etikettering;
 - verzegeling;
 - registratie van gegevens;
 - vervoer;
 - ontvangst laboratorium/derden;
- 3) **Onderzoek van de samenstelling/eigenschappen:**
 - laboratoriumonderzoek;
 - onderzoeksresultaten (eventuele vermelding van conclusies);
 - rapportage van het gehele onderzoek.

Het toepassingsgebied van deze norm betreft de tweede stap van het onderzoekstraject, de procedures voor monsteroverdracht vanaf codering en verzegeling van het monster tot en met de ontvangst op het laboratorium of door derden. Voor de procedures van monsternemingstrategie, monsterneming en onderzoek wordt verwezen naar de bestaande normen voor afvalstoffen, bouwstoffen, bodem, water en lucht.

OPMERKING

In bijlage A zijn voor verschillende onderzoekskaders de stappen binnen de monsteroverdracht die extra aandacht verdienen, of achterwege kunnen blijven, opgenomen.

2 Termen en definities

Voor deze norm zijn de volgende termen en definities van toepassing:

2.1 partij: Hoeveelheid materiaal, dat uit het oogpunt van haar wijze van opslag en/of uit het oogpunt van haar (deel-)proces van oorsprong als eenheid wordt beschouwd.

OPMERKING

Dit kan ook een deel van de bodem, lucht of water zijn.

2.2 monsterneming: Het proces dat wordt uitgevoerd om monsters uit een partij te nemen.

2.3 verzendmonster: Een uit de monsterneming verkregen hoeveelheid materiaal, dat voor onderzoek wordt verzonden of vervoerd.

2.4 reservemonster: Verzendmonster dat op een laboratorium (of elders) wordt bewaard, en waaraan, eventueel in een later stadium, onderzoek kan worden verricht.

OPMERKING

De resultaten uit onderzoek van het reservemonster kunnen bijvoorbeeld dienen voor vergelijking met de resultaten verkregen na analyse van het laboratoriummonster.

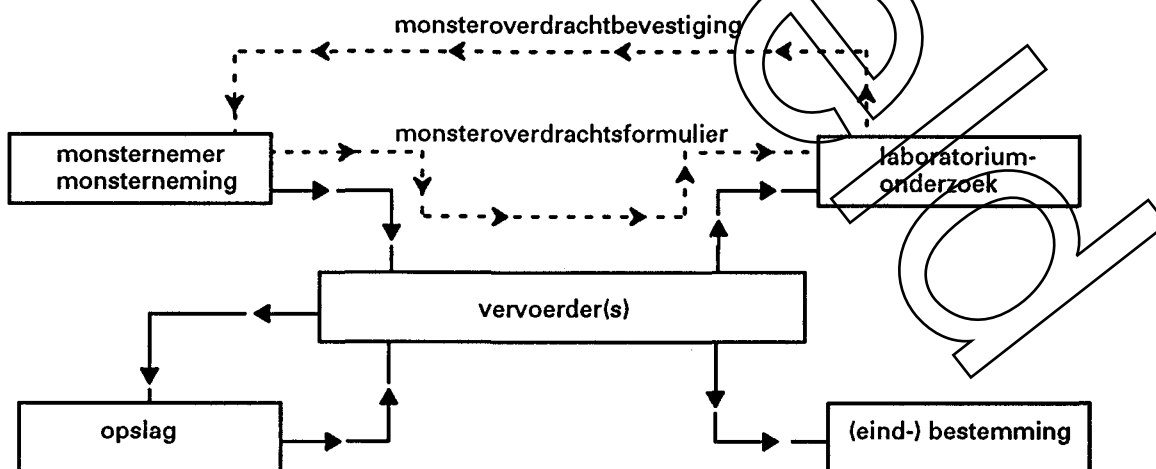
2.5 contra-expertisemonster: Verzendmonster dat op een laboratorium (of elders) wordt bewaard, en dat kan worden gebruikt bij een eventuele contra-analyse of contra-expertise. Het contra-expertisemonster moet zo worden opgeslagen en bewaard dat geen essentiële veranderingen kunnen optreden in de (chemische) samenstelling en concentraties.

OPMERKING

De resultaten uit onderzoek van het reservemonster kunnen bijvoorbeeld dienen voor vergelijking met de resultaten verkregen na analyse van het laboratoriummonster.

2.6 monsteroverdracht: Het geheel van handelingen van de houder van een monster, die daarmee een monster met de daarbij behorende en benodigde informatie aan een derde overdraagt.

2.7 coderen: Het toekennen van een identificatieteken aan een verzendmonster.

2.8 etiketteren: De verpakking van een verzendmonster voorzien van een etiket of label, waarop het identificatieteken is aangebracht.

2.9 verzegelen: Het sluiten van de verpakking van een verzendmonster met een zegel, waardoor manipulatie van het monster kan worden voorkomen.

3 Beginsel

De stappen, die in de procedure van monsteroverdracht moeten worden genomen, zijn mede afhankelijk van het kader en het doel van de monsterneming. In ieder geval moet worden vastgelegd welke stappen in de procedure worden doorlopen. De administratieve afhandeling van monsteroverdracht is voor elk type onderzoek gelijk. In deze norm worden de codering en etikettering, de verzegeling, de registratie van gegevens, het vervoer en de ontvangst op het laboratorium beschreven. Onmiddellijk na monsterneming moet op de verpakking van het monster een etiket met een unieke code worden aangebracht ter identificatie van het monster.

OPMERKING

Het is gebruikelijk monsters die een rol kunnen spelen in justitieel onderzoek en gerechtelijke procedures te verzegelen.

Direct na monsterneming moet voor de administratieve overdracht een monsteroverdrachtsformulier worden aangemaakt met o.a. datum, de wijze waarop overdracht plaatsvindt, omvang en bijzonderheden van de monsters, vervoersomstandigheden, gevaarsaspecten en de gegevens van monsternemer, vervoerder en ontvanger. Door het ontvangende laboratorium of een ontvanger in een ander kader moet de monsterontvangst volgens vaste procedures worden uitgevoerd. Na ontvangst van het monster ontvangt de afgeleverder van een overdrachtbevestiging.

4 Werkwijze

4.1 Algemeen

Dit hoofdstuk behandelt de stappen die in de procedure van monsteroverdracht moeten worden genomen. Afhankelijk van het onderzoekskader hoeven niet al deze stappen te worden doorlopen.

OPMERKINGEN

1. In bijlage A zijn voor verschillende onderzoekskaders de stappen die extra aandacht verdienen, of achterwege kunnen blijven, opgenomen.
2. Een extra mogelijkheid om te kijken of iets met de monsters is gebeurd is het gebruik van controlemonsters ("spikes"). Dit zijn monsters met een bekende hoeveelheid stoffen die met het transport worden meegezonden en geanalyseerd ter controle op veranderingen.

4.2 Codering en etikettering

Onmiddellijk na monsterneming moet aan het monster een code worden gegeven. Deze code moet op het etiket of het label voor het monster worden gebracht, evenals op het monsternemingsrapport, het monsteroverdrachtsformulier en op het laboratoriumopdracht-formulier. De code moet uniek zijn. Afhankelijk van de toepassing (o.a. wel of geen geautomatiseerde verwerking) kan de opbouw en lengte van de code verschillen.

OPMERKINGEN

1. Om geen schrijffouten te introduceren wordt geadviseerd de code zo simpel mogelijk te houden. Het gebruik van Romeinse cijfers scheidt vaak verwarring en wordt daarom afgeraden.
2. Bij voorkeur moet de code digitaal overdraagbaar te maken zijn. Toepassing van streepjescode kan een goed alternatief zijn.
3. Het heeft de voorkeur om logische afkortingen voor de aanduiding van een reserve- of contra-expertisemonster te gebruiken.
4. Uit het oogpunt van privacybescherming en anonimiteit van het monster kan het in bepaalde gevallen wenselijk zijn op het etiket geen firmanaam te vermelden.
5. Het is mogelijk dat het etiket of het label, het monsternemingsrapport, het monsteroverdrachtsformulier of het laboratoriumopdracht-formulier worden gecombineerd.

Het etiket moet met watervaste inkt worden beschreven. Bij monsterneming van oplosmiddelen moet de inkt ook tegen die oplosmiddelen bestand zijn.

Het etiket of label moet onlosmakelijk op of aan de verpakking van het monster worden bevestigd. Indien er een risico aanwezig is dat het etiket loslaat of door vervuiling onleesbaar kan worden, dan is een tweede verpakking aan te bevelen (bijv. een kunststof zak om de pot). Indien deze tweede verpakking een (kunststof) zak is, moet die worden dichtgebonden (afhankelijk van het kader waarin het onderzoek plaatsvindt al dan niet met een verzegeling) en worden voorzien van een etiket of label met dezelfde monstercode er op.

OPMERKINGEN

1. Door deze wijze van verpakking en etikettering is een extra zekerheid geschapen voor monsteridentificatie.
2. Wees er bij het maken van twee etiketten op bedacht, dat beide etiketten identiek zijn. De foutenkans wordt met dubbele etiketten vergroot.
3. De etiketten moeten naast de beschreven kwaliteitseisen ook voldoende vast aan de fles zijn gehecht, zodat zij niet loslaten door condensvocht.

Indien bekend is dat het monster gevaar voor de gezondheid kan opleveren, moet voor verzending een waarschuwingsetiket op de verpakking worden aangebracht. Op het waarschuwingsetiket moeten duidelijk leesbaar en bij voorkeur met internationaal bekende codes de gevaarsaspecten staan.

4.3 Verzegeling

Een verzegeling moet zo worden uitgevoerd, dat bij het openen van de verpakking, de verzegeling onherstelbaar moet worden verbroken voordat de verpakking kan worden geopend. Daarbij moet het onmogelijk zijn om de verzegeling te herstellen, nadat de verpakking van het monster is geopend. Altijd moet kunnen worden geconstateerd, dat de verzegeling verbroken is geweest bij het openen van de verpakking.

OPMERKINGEN

1. Het is gebruikelijk monsters die een rol spelen in justitieel onderzoek en gerechtelijke procedures te verzegelen.
2. De verzegeling kan bijvoorbeeld worden uitgevoerd door een extra zak om de verpakking van het monster dicht te binden en dit te voorzien van een zegel. Een met een zak verzegelde pot of fles moet zo strak zijn dat de kunststof zak niet kan worden geopend en na malversaties met het monster opnieuw kan worden gesloten. Hiertoe kan op de zak bijvoorbeeld een kruis tot in de hoekpunten van de zak worden aangebracht. Indien dan de bodem of een rand van de zak wordt afgesneden en - na

Bestelformulier

Stuur naar:

NEN Standards Products & Services
t.a.v. afdeling Klantenservice
Antwoordnummer 10214
2600 WB Delft

NEN Standards Products & Services

Postbus 5059
2600 GB Delft

Vlinderweg 6
2623 AX Delft

T (015) 2 690 390
F (015) 2 690 271

www.nen.nl/normshop

Ja, ik bestel

__ ex. NEN 5861:1999 nl Milieu - Procedures voor de monsteroverdracht € 24.00

Wilt u deze norm in PDF-formaat? Deze bestelt u eenvoudig via www.nen.nl/normshop

Gratis e-mailnieuwsbrieven

Wilt u op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen op het gebied van normen, normalisatie en regelgeving? Neem dan een gratis abonnement op een van onze e-mailnieuwsbrieven. www.nen.nl/nieuwsbrieven

Gegevens

Bedrijf / Instelling _____

T.a.v. _____ O M O V

E-mail _____

Klantnummer NEN _____

Uw ordernummer _____ BTW nummer _____

Postbus / Adres _____

Postcode _____ Plaats _____

Telefoon _____ Fax _____

Factuuradres (indien dit afwijkt van bovenstaand adres)

Postbus / Adres _____

Postcode _____ Plaats _____

Datum _____ Handtekening _____

Retourneren

Fax: 015 2 690 271

E-mail: klantenservice@nen.nl

Post: NEN Standards Products & Services,

t.a.v. afdeling Klantenservice
Antwoordnummer 10214,
2600 WB Delft

(geen postzegel nodig).

Voorwaarden

- De prijzen zijn geldig tot 31 december 2018, tenzij anders aangegeven.
- Alle prijzen zijn excl. btw, verzend- en handelingskosten en onder voorbehoud bij o.m. ISO- en IEC-normen.
- Bestelt u via de normshop een pdf, dan betaalt u geen handeling en verzendkosten.
- Meer informatie: telefoon 015 2 690 391, dagelijks van 8.30 tot 17.00 uur.
- Wijzigingen en typfouten in teksten en prijsinformatie voorbehouden.
- U kunt onze algemene voorwaarden terugvinden op: www.nen.nl/leveringsvoorwaarden.